

УДК 368

ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

*О. В. Марценюк-Розарьонова, асистент,
В. С. Дунаєв, студ.*

Вінницький національний аграрний університет

The article demonstrates the importance of financial stability of insurance companies as the main factor by which insurance institute can carry out its role in the economy. The essence concepts of financial stability and reliability of financial insurance company. Made generalization of the main factors affecting the reliability of financial insurers.

Статья раскрывает значение финансовой устойчивости страховых компаний, как основного фактора при помощи которого институт страхования может выполнять свою роль в экономике страны. Рассмотрены сущность понятий финансовая устойчивость и финансовая надежность страховой компании. Сделано обобщение основных факторов, влияющих на финансовую надежность страховщиков.

Вступ. У фінансовій системі України важливу роль на сьогодні відіграють страхові компанії. Правильна оцінка фінансової стійкості дасть змогу ефективно здійснювати управління їхніми ресурсами та забезпечить виконання зобов'язань перед клієнтами в повному обсязі за умов глобальної фінансової кризи, що охопила всі сфери фінансового ринку.

Умови фінансової кризи висувують особливі вимоги до забезпечення фінансової стійкості і надійності страхових компаній.

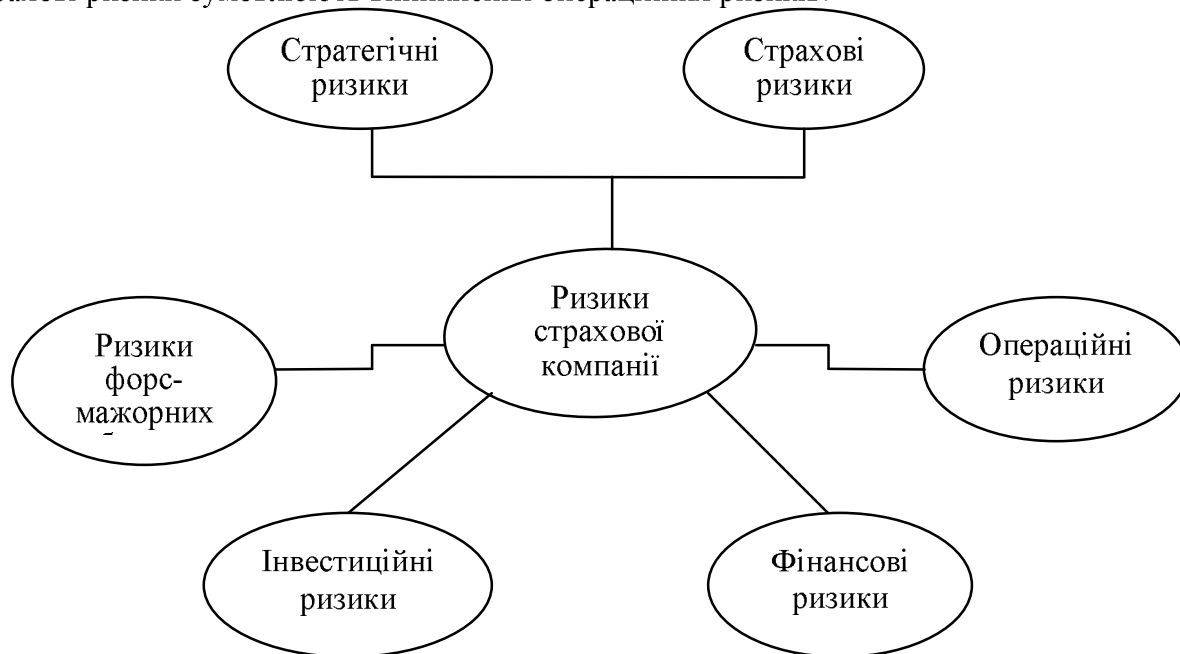
Постановка задачі. Аналіз і розробку питань розвитку страхування та окремих аспектів цієї наукової проблеми було здійснено такими українськими вченими, як В. Д. Базилевич, Н. М. Внукова, О.О. Гаманкова, О.Д. Заруба, А.С. Глущенко, В.А. Малько, С. В. Науменкова, С. С. Осадець, Т.А. Ротова, Л.В Шірінян. Належне місце в розробці процесів страхування та аналізу окремих аспектів проблеми надійності страхування займають роботи зарубіжних вчених Д. Бленда, А. А. Гвозденка, Дж. Кілбі, Р. Кілна, Дж. Мішеля, Л. А. Орланюк-Малицької, А. І. Рейтмана, В. А. Сухова, К. Е. Турбіної, Д. Хемптона, Д. Хервада, В. В. Шахова та ін. Але розробки цих авторів не дають можливості отримати повну картину щодо поведінки страхових компаній в умовах змінного ринкового середовища та їх фінансової стійкості. Також в Україні майже немає комплексних спеціальних досліджень, присвячених проблемам фінансової надійності страхової компанії та методам її підвищення.

Результати. Однією з передумов формування в Україні повноцінних ринкових відносин є підвищення ролі страхових компаній як однієї з ключових ланок в системі господарювання. Страхові компанії, мобілізуючи грошові кошти і перетворюючи їх на капітал, здатні не лише забезпечувати захист суспільного виробництва, а й здійснювати необхідні інвестиції в економіку країни.

Тому пріоритетним стає не тільки облік грошових потоків компанії, але й комплексне дослідження її фінансово-економічного стану і фінансової стійкості. Фінансова стійкість страховика – це економічна категорія, що характеризує такий стан його фінансових ресурсів, їхнього розподілу й використання, за якого страхова компанія є платоспроможною і здатною своєчасно й у повному обсязі виконати свої фінансові зобов'язання перед страхувальниками в умовах негативного впливу зовнішніх чинників, спричинених зміною параметрів середовища, в якому вона перебуває, і/або внутрішніх чинників, викликаних реалізацією одного або низки ризиків страховика.

На фінансову стійкість страховика в умовах кризи, і не лише, впливають ряд факторів, які можна об'єднати у такі групи як: страхові, операційні, інвестиційні, стратегічні, фінансові та ризики форс-мажорних обставин (рис.1).

Фінансові ризики страховика пов'язані з використанням фінансових ресурсів — як власних, так і залучених, до яких належать кошти, що перебувають у розпорядженні страхової компанії. До фінансових ризиків також належать невинуватене збільшення кредиторської заборгованості, неплатоспроможність дебіторів страховика, фінансові махінації і шахрайство його працівників тощо. Страхові ризики — це те, з чим безпосередньо працює будь-який страховик. Вони мають визначальний вплив на рівень його фінансової стійкості. У свою чергу, страхові ризики зумовлюють виникнення операційних ризиків.

Рис. 1. Ризики страхової компанії

Інвестиційні ризики страхової компанії визначаються особливостями її інвестиційної діяльності. Вони спричиняються недостатньою диверсифікацією, знеціненням і неліквідністю активів страхової компанії. Ризики форс-мажорних обставин являють собою, наприклад, незаплановане припинення страховиком своєї діяльності.

Вищезазначена ідентифікація ризиків дає можливість окреслити кількісний перелік факторів, що мають негативний вплив на рівень фінансової стійкості страхової компанії, як представлено на рис. 1.

Фактори впливу на фінансову стійкість страховика можуть мати як внутрішнє, так і зовнішнє походження. До факторів першої групи належать ті, якими може управляти сама компанія. Зовнішні ж фактори диктуються зовнішнім середовищем і їх вплив компанія вимушена враховувати в процесі своєї роботи. При чому варто не упускати такий факт — якщо компанія є фінансово стійкою щодо якогось одного фактора, це не означає, що вона є такою самою щодо інших факторів.

Проблема забезпечення фінансової стійкості може розглядатися двояко: як визначення системи ймовірності дефіциту ресурсів в будь-якому році та як відношення доходів до видатків за поточний розрахунковий період.

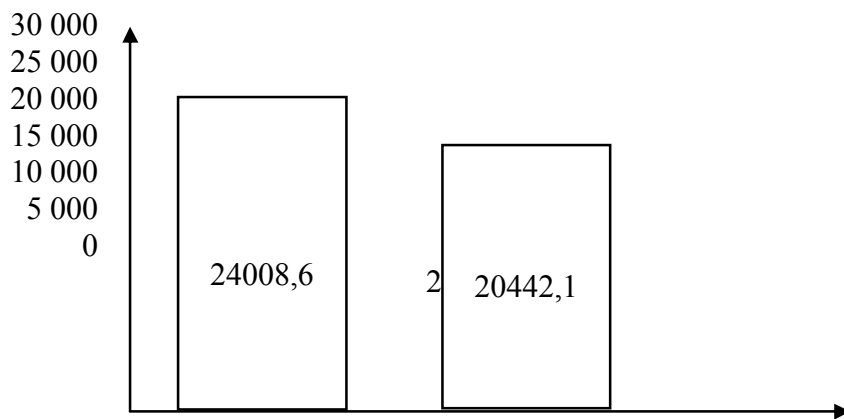
Для визначення ступеня ймовірності дефіцитності ресурсів використовується коефіцієнт професора Ф. Коньшина. Чим менший цей коефіцієнт, тим вища фінансова стійкість страховика.

Важливим чинником, який характеризує фінансову стійкість страхової компанії, окрім власного капіталу та немалих резервних фондів, виступає рентабельність страхових операцій, яка виражається відношенням (валового) прибутку до дохідної частини. Тому більш коректно

буде визначати рентабельність страхових операцій як показник рівня доходності, а саме як відношення загальної суми прибутку за визначений період до сукупної суми платежів за цей же період.

Зважаючи на невиробничий характер діяльності страхових компаній дохід в них не створюється, а прибуток формується за рахунок перерозподілу ресурсів страховиків, тобто необхідного та доданого продукту, створеного в інших виробничих сферах. Тому більш коректно буде визначати рентабельність страхових операцій як показник рівня доходності, а саме як відношення загальної суми прибутку за визначений період до сукупної суми платежів за цей же період.

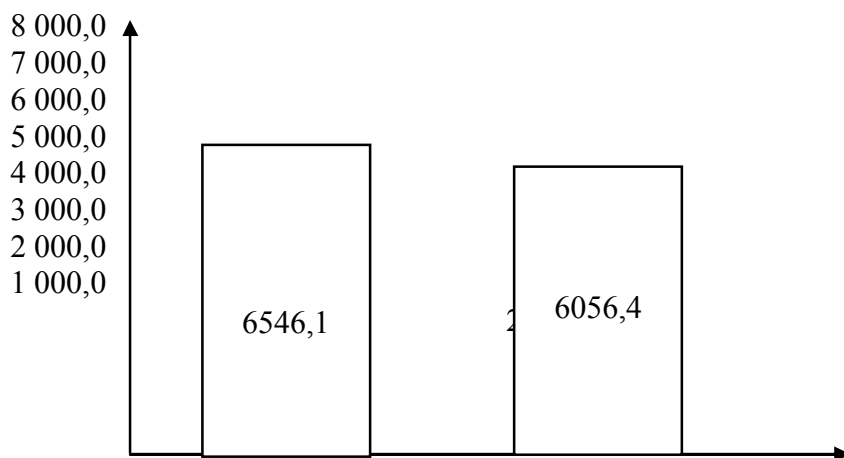
Обсяги надходжень валових та чистих страхових премій за 12 місяців 2009 р. суттєво зменшились у порівнянні з аналогічним періодом 2008 року (рис. 2).

Рис. 2. Динаміка страхових премій у 2008-2009 рр., млн. грн.

Так, розмір валових страхових премій за 2009 рік зменшився порівняно з 2008 роком на 14,9%, а чисті страхові премії за аналогічний період зменшилися на 20,8% [4].

А обсяги валових та чистих страхових виплат за 2009 рік дещо зменшилися у порівнянні з аналогічним періодом 2008 року, як це зображено на рис. 3.

Рис. 3. Динаміка страхових виплат у 2008-2009 рр., млн. грн.

Так, обсяг валових страхових виплат за 2009 рік знизився на 4,4% порівняно з аналогічним періодом 2008 року, а обсяги чистих страхових виплат зменшилися на 6,2% [4].

Висновки. Отже, в умовах негативного впливу різних зовнішніх і внутрішніх факторів рівень страхових виплат за результатами 2009 року мав позитивну динаміку зростання, а обсяги надходжень валових та чистих страхових премій за 12 місяців 2009 року мали зворотну динаміку у порівнянні з аналогічним періодом 2008 року. Але незважаючи на ці фактори у 2009 році кількість страхових компаній не змінилась. Це пояснюється тим, що ринкова трансформація економіки України зумовлює підвищення ролі страхової діяльності, удосконалення методології оцінки результатів економічної діяльності страхових компаній.

Прискіплива увага до головних факторів, що забезпечують фінансову надійність страхової компанії, дозволить забезпечити достатню стійкість страховиків до негативних і несподіваних змін зовнішнього і внутрішнього середовища діяльності.

Список використаної літератури

1. Пурій Г.М. Інституційне забезпечення розвитку фінансового ринку України // Економіка АПК. - 2010. - №2. - С. 95-101.
2. Науменкова С.В. Інституційний розвиток фінансового сектору України /С.В. Науменкова, С.В. Міщенко // Фінанси України. - 2008. - №7. - С. 66.
3. Шірінян Л. В. Фінансова надійність і фінансова стійкість страховиків // Актуальні проблеми економіки. - 2007. -№ 9 (75). - С. 173-178.
4. <http://www.forinsurer.com.ua>

УДК 336.531.2:334.716

НЕОБХІДНІСТЬ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО МЕХАНІЗМУ

О. В. Марценюк-Розарьонова, асистент,

Г. В. Голюк, студ.

Вінницький національний аграрний університет

Will conduct the analysis of tendency of forming of investments in the fixed assets on sourcings. The problems of investment activity and ways of its improvement light up. It is considered essence and structure of construction of financial mechanism on a macrolevel.

Проведем анализ тенденции формирования инвестиций в основной капитал по источникам финансирования. Освещают проблемы инвестиционной деятельности и пути ее улучшения. Рассмотрено сущность и структура построения финансового механизма на макроуровне.

Вступ. Будь-яка держава у своєму розвитку – як політичному, так і економічному – за певних обставин потребує залучення інвестицій. Основною метою цього процесу є насичення інвестиційними потоками пріоритетних напрямів розвитку економіки держави. На міжнародному рівні, інвестиції за своєю природою є ризикованими, тому один з вагомих факторів, який у першу чергу привертає увагу потенційних інвесторів, - це стан інвестиційного капіталу тієї країни, в економіку якої вони планують свої капіталовкладення.

Нова економічна система країни в сучасних умовах потребує розроблення й прийняття науково обґрунтованих рішень, які допоможуть забезпечити досягнення темпів сталого економічного зростання. Створення фінансово – економічного механізму управління на підприємствах і його адаптація до ринкових умов у цьому контексті має важливе теоретичне і практичне значення.

Постанова проблеми. Вивченню питань пов'язаних з інвестиційним забезпеченням, приділяють увагу П. Т. Саблук, М. Ю. Коденська, Д. Лук'яненко, О. Мозковий, О. Рогач, А. Пересада, С. Москвина, М. Бурмака та інші дослідники. На їх думку вирішення питань,